

efter de danske Love, eller, om man vil, indstifte deres Ægteskab. Det er jo ikke værdt her at komme ind paa en akademisk Diskussion om, hvorvidt Ægteskabet stiftes af Parterne selv, af Kirken eller af Staten. En Ting er jo given, og det er, at med borgerlig Gyldighed stiftes det først i det Øjeblik, da det stiftes paa den i Loven foreskrevne Maade, og naar altsaa Præsten for saa vidt indstifter Ægteskabet ved en Erklæring om, at de efter dansk Lovgivning ere rette Ægtefolk, saa faar deres Ægteskab dermed alle de Retsvirkninger, det skal have. Jeg tror, at det, som de ærede Forslagsstillere have foreslaaet, at de vedkommende absolut skulle møde hos Præsten og underskrive den foreslaaede Erklæring i Kirkebogen, vil have adskillige Vanskeligheder. Jeg vil slet ikke tale om, at der saa maatte skaffes en anden Art af Kirkebøger, særligt beregnet til dette Brug. Hovedvanskeligheden bliver jo den, at Mødet hos Præsten i mange Tilfælde vil være pinligt baade for Præsten og Ægtefolkene, naar de ikke ønske kirkelig Vielse bagefter. Der opstaar nemlig da det Spørgsmaal, som allerede er opstaaet: Hvordan skal Præsten stille sig, hvad skal han sige? Nogen Tale kan han selvfølgelig ikke holde som Led af Handlingen, der skal foregaa, men ingen vil dog kunne forbyde Præsten at tale med sine Sognefolk ogsaa om sin Opfattelse af det Skridt, de foretage, og det er da klart, at der vil komme Vanskeligheder i de Tilfælde, hvor der ikke ønskes kirkelig Vielse bagefter. Imidlertid tror jeg, at man let vil kunne komme ud over dette, og jeg tror, at der, naar man gik en saadan Vej som denne, i de fleste Tilfælde ikke vilde ske nogen virkelig Forandring i de nuværende Forhold. Hverken Præsten eller Ægtefolkene ville faa flere Byrder, end de have nu. I de allerfeste Tilfælde vilde man tage den kirkelige Vielse bagefter. Men i de faa Tilfælde, hvor man udtrykkeligt ønskede at være fri, kunde man ogsaa blive fri, og i de Tilfælde, hvor Præsten ikke mente at kunne forsvare det for sin Samvittighed, vilde han kunne nægte at foretage Vielsen. Jeg indrømmer, at der var adskilligt i, hvad det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe) sagde med Hensyn til det sidste Spørgsmaal. Det er muligt, at Præsternes Frihed maa begrænses paa en klar og bestemt Maade. Det er muligt, at man ikke kan nøjes med det, der staar i Forslaget. Under Sagens Behandling i Fjor, hvor det samme Spørgsmaal ogsaa var oppe, og hvor

Folketinget for Resten vedtog en Bestemmelse i samme Retning, tænkte man i Udvalget paa at begrænse Præsternes Frihed paa den Maade, at de, naar de vilde nægte en Vielse, skulde melde Sagen til deres Biskop og angive de Grunde, hvorfor de havde nægtet den, saa det ikke blev en Sag, der ene og alene beroede paa de enkelte Præsters Skøn. Men hvordan man end begrænser det, eller hvorledes man nærmere formulerer det, forekommer det mig, at dette er Sagens to Hovedpunkter: paa den ene Side Frihed for dem, der ønske at være fri for Vielsen, og paa den anden Side Frihed for Præsterne, og Spørgsmaalet er da, ad hvilken Vej dette bedst kan naas. Jeg tvivler paa, at det kan naas ad den Vej, som det ærede Medlem for Kalundborg antydede, og som de ærede Forslagsstillere først sloge ind paa gennem det Forslag, de stillede for et Par Aar siden. Det at sige: Folk kunne vælge, enten de ville have kirkelig eller borgerlig Vielse, lyder saa overordentligt frisindet. Men faktisk bliver Friheden næppe synderlig stor. Man tvinger derved Medlemmer af Folkekirken til at gøre et Valg mellem borgerlig Indstiftelse af deres Ægteskab og kirkelig Vielse, og have de bestemt sig til at vælge den borgerlige Indstiftelse, vil der, saa vidt jeg kan se, ikke være nogen Mulighed for, at de derefter kunne faa den kirkelige Vielse, selv om de nu ønske den. De maa tage det ene eller det andet. Og Hovedsagen er, at det vil blive meget vanskeligt at skaffe Præsten den fornødne Frihed, naar man giver Menighedens Medlemmer Lov til at vælge mellem kirkelig og borgerlig Ægteskabs Indstiftelse; thi hvis de nu vælge kirkelig Ægteskabs Indgaaelse, og saa Præsten nægter den, ere vi i Kollision, som er meget vanskelig; thi har man givet dem Ret til at forlange kirkelig Vielse, maa Staten ogsaa sikre dem, at de kunne faa den. Staten kan ikke give dem en Ret til kirkelig Vielse og saa lade dem rende fra den ene Præst til den anden uden at kunne opnaa det. Man kan jo forsøge, om man kan komme frem ad denne Vej. Men jeg tror det ikke. Jeg tror i Virkeligheden, at den Vej, som er foreslaaet her, er den naturligste og simpleste Maade at løse dette store Spørgsmaal paa. Det er ikke den samme Maade, hvorpaa man har løst det i andre Lande; men vore Forhold ere heller ikke de samme som i andre Lande. Det er en Vej, som stemmer med hele den Fremgangsmaade, vi have fulgt, da vi afskaffede Daabstvungen, men bestemte, at Børnens Navne skulde meldes til Præsten,